

Den Haag, 08-02-2024

Aan:

GEMEENTERAAD van de gemeente Den Haag

Postbus 19157, 2500 CD Den Haag.

Per mail: griffie@denhaag.nl en bestemmingsplannen@denhaag.nl

Betreft: Zienswijze Ontwerp bestemmingsplan Strand

Geachte gemeenteraad,

De bestudering van de stukken voor het Ontwerp bestemmingsplan Strand is voor de Bomenstichting Den Haag (hierna BDH), tevens lid van het Beheerplatform Westduinen¹ & Wapendal, aanleiding voor het opstellen van deze zienswijze.

Strand en duinen zijn ten nauwste met elkaar verbonden. De gewenste verstuuving van zand heeft een gunstig effect op de kwaliteit van de achterliggende duinen en de veiligheid van het achterliggende land. We hebben het over een nationaal belang. Het kalrijke zand, dat in de duinen terecht komt, compenseert de verzuring als gevolg van stikstofdepositie - door o.a. verkeer en hondenuitwerpselen -, waar ook bomen ernstig onder te lijden hebben.

De BDH kan zich met het voorgenomen ontwerpbestemmingsplan niet verenigen en voert hiertoe het volgende aan.

Strand is onlosmakelijk verbonden met zee en duinen

Natuurnetwerk Nederland

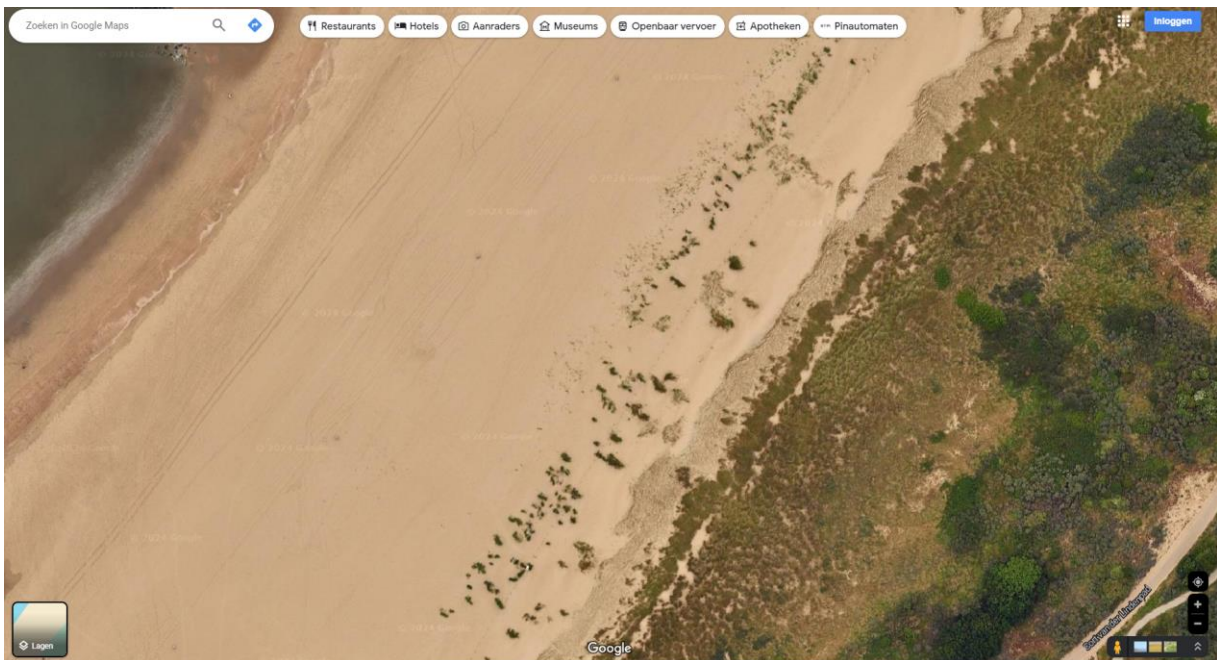
De stranden tussen Hoek van Holland en Noordwijk zijn toegevoegd aan het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor deze stranden bestaan de kenmerken uit een grote mate van natuurlijke dynamiek in samenhang met de zee, de achterliggende duinen en de Zandmotor. Daarbij bepalen de vrije toegankelijkheid, de openheid en rust de kwaliteit van het NNN-gebied.

Met de aanwijzing tot NNN hebben de stranden de status gekregen van beschermingscategorie 1. De realisatie van het NNN is aangemerkt als een nationaal en provinciaal belang met als doel de bescherming, instandhouding en verdere ontwikkeling van de biodiversiteit. Dit betekent dat toekomstige ontwikkelingen moeten passen bij het doel van de NNN. Voor het "Strand Den Haag" betreft dit met name de ontwikkeling van jonge duin langs de duinvoet en op het strand (Beheertype Strand en embryonaal duin: N08.01). Strand en embryonale duinen met pioniervegetaties zijn met name van belang voor broedende en foeragerende kustvogels, maar ook voor ongewervelde dieren, samen met

¹ De officiële naam van het Natura 2000-gebied is Wetduinpark, maar omdat het niet om een park gaat maar om een natuurgebied heeft de gemeente gekozen voor de naam Westduinen.

rust – een belangrijke voorwaarde - dragen ze bij aan de verbetering van de biodiversiteit (zie afbeelding 1).

Volgens provinciaal beleid mogen ontwikkelingen in NNN-gebieden niet leiden tot aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN-gebieden. Er geldt een 'nee tenzij'- regime, dat moet worden vastgelegd in alle bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen². De bestemming die past bij de NNN is 'natuur-duinen' (zie Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen). Op de plankaart is deze bestemming alleen te zien bij de 'provinciale documenten'.

Afbeelding 1. Zuiderstrand, jonge duinen tussen slag 10 en 11. Bron Google maps

Alleen de stranden t.h.v. Kijkduin en het Scheveningse strand zijn niet aangewezen als NNN. Deze stranden hebben de bestemming 'recreatie-strand'. De gemeente heeft echter het gehele strand tussen de gemeentegrenzen de bestemming 'recreatie-strand' gegeven. Dat wekt verwarring met de provinciale Verordening over NNN (bestemming 'strand-natuur').

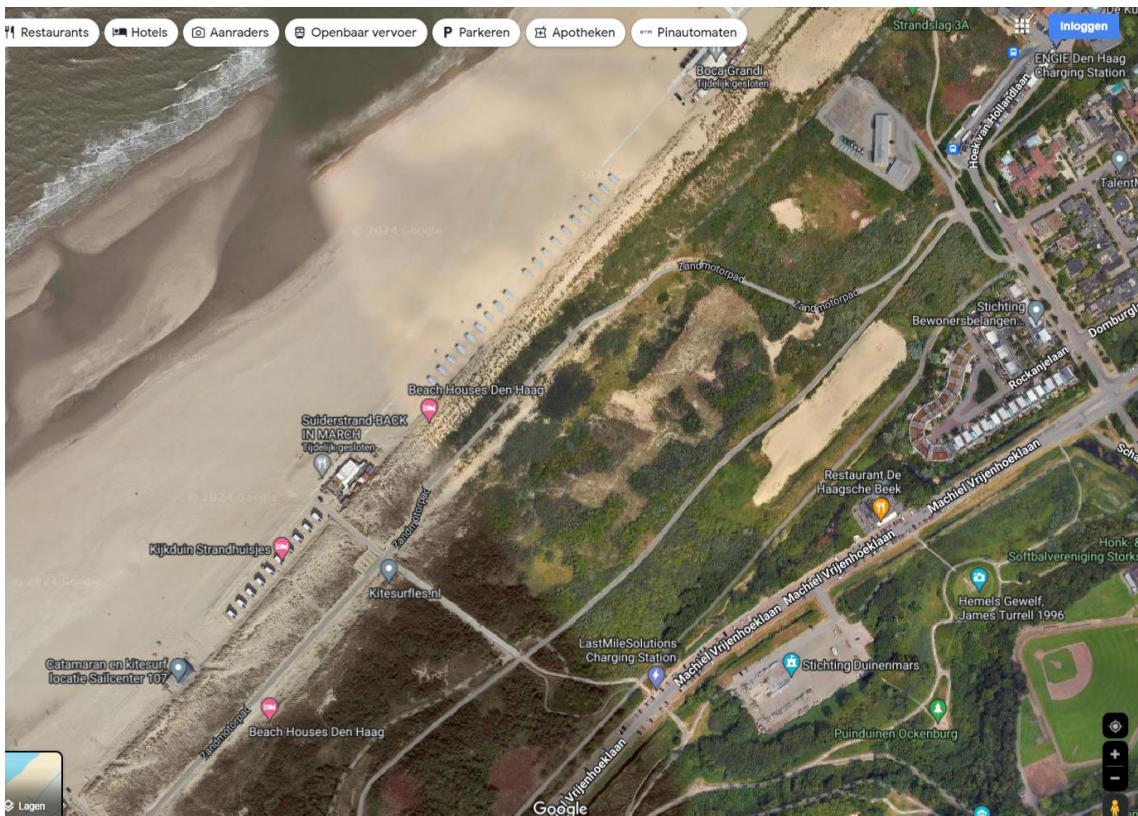
De Toelichting (§ 4.6.2.) beschrijft dat de verleende vergunningen o.g.v. de Wet natuurbescherming zijn getoetst aan de Provinciale Verordening en dat daarmee de toetsing volstaat en dat de vergunningen voldoen.

Dit is onjuist omdat er niet getoetst is op de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van de NNN. Uit de bijgevoegde afbeeldingen blijkt dat duinvorming wordt belemmerd door de strandbebouwing (afbeeldingen 2, 3 en 4).

² <https://www.natuurindegemeente.nl/magazine/artikelen/juni-2015/van-ehs-tot-nnn-en-de-doorwerking-in-bestemmingsplannen/>

Tússen de slagen 10 en 11, waar paviljoens staan, hebben zich wel embryonale duinen gevormd (afbeelding 1).

Ter hoogte van de lintbebouwing van de 40 strandhuisjes (Zuiderstrand) kunnen jonge duinen zich helemaal niet ontwikkelen (afbeelding 2), wat weer wel gebeurt ten zuiden van de strandhuisjes richting Zandmotor. Ter hoogte van de lintbebouwing aan het Noorderstrand kan ook geen duinvorming plaatsvinden (afbeelding 3).

Afbeelding 2. Zuiderstrand – duinvorming niet mogelijk bij lintbebouwing van 40 strandhuisjes. Bron Google Maps.

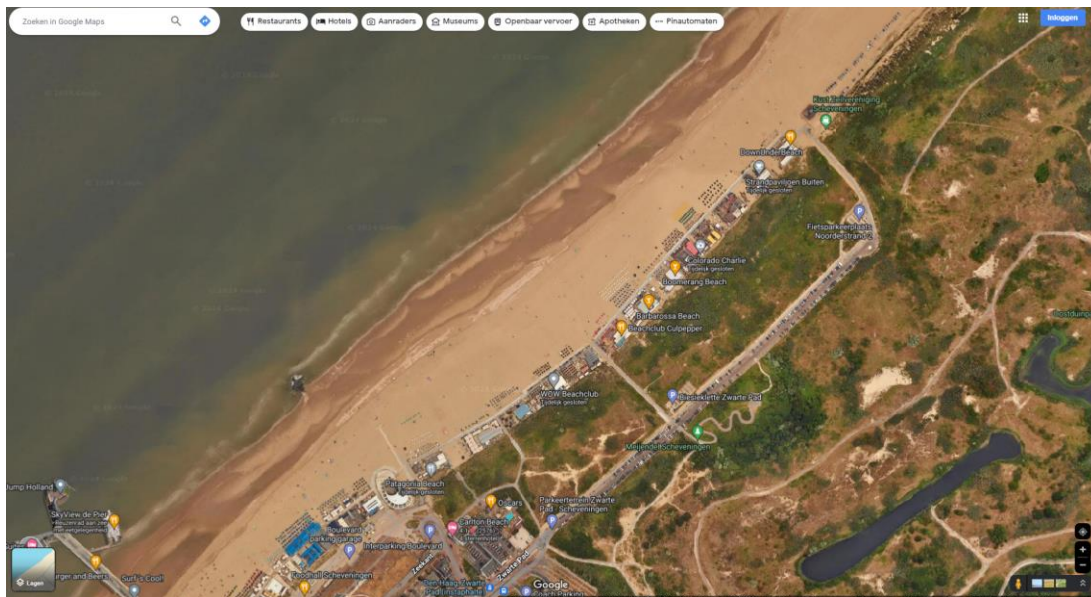
De toetsing volstaat daarom niet omdat geen rekening is gehouden met de urgentie die de Ecologische Autoriteit adviseert om maatregelen te nemen juist t.a.v. van de jonge duinvorming en de dynamiek (zie hieronder). De gemeente heeft zich geen rekenschap gegeven dat de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van de NNN meer behelst dan alleen de toetsing aan de Wet Natuurbescherming waarbij de nabij gelegen Natura 2000-gebieden zijn beschouwd. Sterker nog, de gemeente wil met dit ontwerpbestemmingsplan de mogelijkheid bieden om de oppervlakten van de strandpaviljoens te vergroten, wat een extra belemmering vormt voor dynamiek.

Dat het strand zelf onderdeel uitmaakt van de NNN en daarmee bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit van de achterliggende Natura 2000-gebieden, is niet getoetst.

→ We verzoeken de NNN-status op de plankaart van het bestemmingsplan op te nemen conform het Natuurbeheerplan van de Provincie Zuid-Holland³, opdat ieder weet welke

³ <https://atlas.zuid-holland.nl/Geoweb56/index.html?viewer=Natuurbeheerplan>

regels er gelden op de stranden.

Afbeelding 3 – Noorderstrand. Duinvorming niet mogelijk bij lintbebouwing. Bron Google Maps.

- ➔ we verzoeken de gehele NNN de bestemming ‘natuur-duinen’ te geven en de Regels en de Toelichting daarop aan te passen.
- ➔ De toetsing aan de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN ontbreekt en moet alsnog gedaan worden. De uitkomsten ervan dienen verwerkt te worden in de Regels en Toelichting van dit bestemmingsplan.

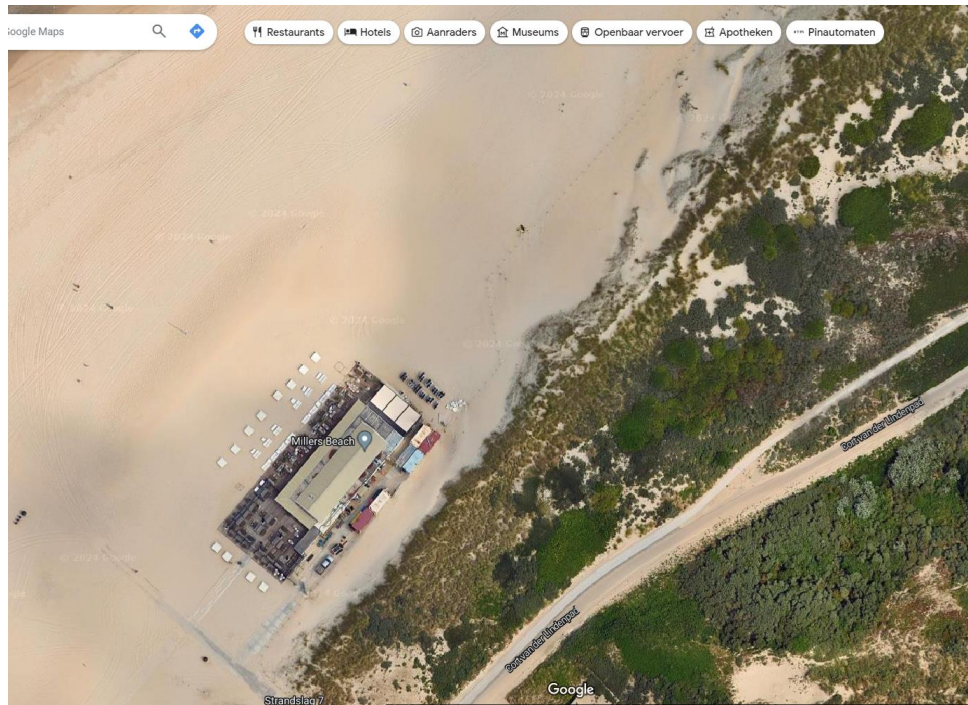
De Ecologische Autoriteit

De Ecologische Autoriteit heeft adviezen gegeven waarbij de urgentie om maatregelen te nemen voorop staat omdat de kwaliteit van de Natura 2000-gebieden is afgenomen⁴. Een van de adviezen luidt om het strandbeheer te extensiveren – in elk geval in bepaalde seizoenen en/of lokaal – om een positieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van embryonale duinen. Bij het strandbeheer, dat als te intensief wordt bestempeld, denkt de Ecologische Autoriteit aan het verwijderen en wegvegen van opgestoven zand bij strandbebouwing en opgangen. Ook het schoonmaken van de stranden met beachcleaners, waarbij ook vloedmerkvegetatie wordt verwijderd, wordt als ongewenst beoordeeld. De Ecologische Autoriteit adviseert om snel maatregelen uit te voeren om winddynamiek te verhogen.

De lintbebouwing van de 40 strandhuisjes (Zuiderstrand, ter hoogte van N2000-gebied Solleveld) en de lintbebouwing (Noorderstrand, ter hoogte van N2000-gebied Meijndel) vormen een ernstige belemmering voor de winddynamiek. Maar ook de individuele

⁴ Ecologische Autoriteit, 9 januari 2024. Advies over de natuurdoelanalyse Westduinen & Wapendal, Solleveld en Meijndel, provincie Zuid-Holland. De Ecologische Autoriteit is ingesteld door de minister van natuur en stikstof.

strandpaviljoens hebben dit nadelige effect (afbeelding 2, 3 en 4)

Afbeelding 4. Zuiderstrand, slag 7. Geen duinvorming thv strandpaviljoen, wel ten noorden ervan. Bron Google maps

TU Delft

Het advies van de Ecologische Autoriteit is in lijn met het recente onderzoek m.b.v. laserscanners van TU Delft, dat uitwees dat menselijk ingrijpen, zoals het strand prepareren voor dagjesmensen, meer invloed te hebben dan gedacht. Rond strandtenten wordt veel gebuldoerd. Strandstoelen krijgen een nette ondergrond, paden worden vrijgemaakt⁵. Het natuurlijke proces van verstuiving wordt belemmerd.

Kustpact

De gemeente lijkt de ondertekening van het Kustpact (2017) vergeten te zijn, waarin staat: *Partijen onderschrijven dat nieuwe recreatieve ontwikkelingen met een ruimtebeslag in de kustzone moeten bijdragen aan het behoud en - indien mogelijk - de versterking van de kwaliteit van de kustzone en niet mogen leiden tot aantasting van de kernkwaliteiten en collectieve waarden van de kustzone.*

De 'pilot' van de strandhuisjes (Zuiderstrand) is een voorbeeld van deze vergeetachtigheid.

Vrijwaringszone

De gronden van de Vrijwaringszone zijn primair bestemd voor de bescherming, de versterking, het beheer en het onderhoud van de waterstaatskering, dijk of duin, met de

⁵ NRC 24-01-2024. Bronnen zijn de wetenschappelijke tijdschriften *ISPRS Open Journal of Photogrammetry and Remote Sensing* en *Nature Scientific Data*

bijbehorende voorzieningen, zoals bermen, schouwpaden en beschoeiing (art 15.1.1) op de gronden zoals bedoeld in lid 1 mag niet worden gebouwd (15.1.2).

De meeste strandbebouwing staat echter voor een deel in de vrijwaringszone, waar juist de embryonale duinen kunnen ontstaan. De bebouwing belemmert de embryonale duinvorming.

→ We verzoeken om de strandbebouwing op ruime afstand van de vrijwaringszone te lokaliseren.

Duinvoet

De begrenzing van het strand wordt o.a. bepaald met de ligging van de duinvoet.

Het Hoogheemraadschap Delfland (HHD) hanteert echter een andere definitie van de duinvoet⁶ dan de gemeente Den Haag (art 1.33): Duinvoet: *“de overgang van het duinbeloop naar het strand, in dit geval de benedenrand van de duin, zoals dat door de beheerder van de waterkering wordt aangegeven door middel van een afrastering”*.

→ we verzoeken om een eenduidige definitie.

Het is belangrijk dat iedereen ter plaatse goed kan zien waar de duinvoet ligt. Echter, het is al jaren onduidelijk wie het hek moet verplaatsen als dat nodig is. De ene instantie verwijst naar de andere.

De duinvoet verplaatst zich regelmatig als gevolg van de dynamiek. Het Hoogheemraadschap meet jaarlijks de ligging van de duinvoet (conform de Legger HHD), ter markering waarvan het hek zou moeten staan.

Helaas staat het hek al jaren op dezelfde plaats zodat het over grote lengtes niet op de duinvoet staat maar in de duinen. Dat is met name goed te zien bij de strandpaviljoens. Op afbeelding 1 is goed te zien dat jongen duinen zich vormen tussen de strandpaviljoens. De strandpaviljoens staan al jaren op dezelfde plaats en zijn in feite in de duinen komen te liggen (afbeelding 4). Als het hek verplaatst was, hadden de strandpaviljoens meer zeewaarts gebouwd moeten worden.

→ Verplaats het hek jaarlijks zodat het op de duinvoet staat

→ Geef duidelijk aan welke instantie verantwoordelijk is om het hek te (laten) verplaatsen.

Niet duidelijk is waar de duinvoet ligt ten opzichte van de Vrijwaringszone.

→ we verzoeken om de duinvoet helder in beeld te brengen t.o.v. de Vrijwaringszone.

→ We verzoeken om de duinvoet duidelijk op de plankaart in te tekenen en de legger-kaart van Delfland te volgen en desgewenst aan te passen.

Strandbebouwing

Hoewel het ontwerpbestemmingsplan zegt conserverend van aard te zijn wordt toch een uitbreiding van de strandbebouwing mogelijk gemaakt en de werkelijk bestaande situatie juridisch vastgelegd. Terwijl de klimaatverandering en de zeespiegelstijging, die zich steeds sneller gaan ontwikkelen, een steeds grotere bedreiging gaan vormen voor de veiligheid van het achterliggende land. Het is dus van groot maatschappelijk belang om dynamisch

⁶ *duinvoet*: de locatie, vanuit zee gezien, waar het droge strand overgaat in de eerste hoge, min of meer gesloten duinenrij, en als zodanig is aangegeven op de leggerkaart (Legger HHD);

kustbeheer – en daarmee de versteviging en ophoging van de duinen - de hoogste prioriteit te geven. Daarom ook is de Zandmotor aangelegd.

Het is natuurlijk uiterst wrang dat deze doelstelling wordt gefrustreerd door dit bestemmingsplan, die de natuurlijke dynamiek belemmert.

Daarnaast produceren de strandpaviljoens veel lawaai en wordt er vaak vuurwerk afgestoken zodat de rust op het strand en de duinen verstoord wordt en zelfs buiten de duinen goed hoorbaar is. Omdat handhaving te kortschiet is het beter de afstand van de strandpaviljoens tot de duinvoet c.q. de vrijwaringszone te vergroten.

Dat meer oppervlak per strandpaviljoen niet leidt tot meer bezoekers is onwaarschijnlijk.

Wel is duidelijk dat hoe meer paviljoens, hoe groter de paviljoens, hoe meer lintbebouwing en hoe langduriger ze er mogen staan (jaarrond), des te minder dynamiek.

→ We dringen erop aan de uitbreiding van de oppervlakken niet toe te staan en het huidige maximum van 300 m² oppervlak te handhaven. Wij vragen u dit in de Regels aan te passen.

→ we dringen erop aan om het aantal paviljoens op het Noorderstrand sterk te verminderen omdat de lintbebouwing op het Noorderstrand de gewenste dynamiek van verstuing ter hoogte van Natura 2000-gebied Meijendel onmogelijk maakt. Wij vragen u dit in de Regels aan te passen.

→ We verzoeken om bij de positionering van de strandtenten de natuurlijke processen voorrang te geven, in ieder geval ter hoogte van de Natura 2000-gebieden: Solleveld, Westduinen en Meijendel. Daartoe de afstand van alle bebouwing tot de duinvoet cq vrijwaringszone te vergroten om embryonale duinvorming niet te belemmeren.

→ We verzoeken om de overlast van lawaai, brandstichting en vuurwerk te stoppen.

→ Jaarrond exploitatie - buiten het Scheveningse strand - is gezien de belemmering van de verstuing ongewenst.

Strandhuisjes

Pilot

Er zijn tijdelijke vergunningen verleend voor 40 strandhuisjes, hoewel dit is in strijd was met de regels van ruimtelijke ordening. Het bestemmingsplan bood geen toereikende afwijkmogelijkheid voor de geconstateerde strijdigheid. Toch verleende de gemeenten vergunningen, als 'pilot'. De ondertekening van het Kustpact is gemakshalve vergeten.

De strandhuisjes staan op het strand, dat valt onder het Natuurnetwerk Nederland. Het NNN is er o.a. op gericht om natuurgebieden met elkaar te verbinden.

De strandhuisjes vormen een blokkade tussen strand en achterliggen duinen van Natura 2000-gebied Solleveld (afbeelding 2). Bovendien grenzen de strandhuisjes direct aan de zandmotor, die is aangelegd met als doel dat het zand ervan zich in de loop der jaren langs de kust zou verspreiden. Het is een experiment in het kader van dynamisch kustbeheer met de bedoeling natuurlijke processen te gebruiken om stranden en duinen op een veilige breedte te houden.

Dat het ontwerpbestemmingsplan strand de vergunde strandhuisjes niet wil opnemen vanwege een nadere bestuurlijke besluitvorming in 2025 over het verlengen van de concessie, is een drogreden. Omdat die nadere besluitvorming het niet opnemen in het bestemmingsplan kan beargumenteren dat de huisjes niet aan het bestemmingsplan

gebonden zijn. Bovendien gaat het om tijdelijke vergunningen: het zijn pilots.

Het strand is van iedereen?

De bewering dat het strand van iedereen is - zoals de Strandnota 2017-2022 graag wil -, is gelogenstraft sinds de bouw van de 40 strandhuisjes ten zuiden van Kijkduin.

De rijen van strandhuisjes hebben tot gevolg dat niemand, behalve de huurders van de strandhuisjes, gaat zitten tussen de huisjes, tussen het betonnen pad en de duinvoet. Dit strand is dus niet van iedereen. Dit is niet in overeenstemming met de Strandnota.

→ we verzoeken de strandhuisjes op te nemen in het bestemmingsplan Strand

→ we dringen er op aan de pilot van de strandhuisjes aan het einde van de proefperiode niet te verlengen. Omdat het gaat om een pilot moet aan art. 5.1.1. worden toegevoegd: "voor de duur van de pilot" en dezelfde tekst eveneens aan art. 5.2.5.

Horeca

In art 5.1 onder j worden de horeca-strandpaviljoens ingedeeld in de categorie 'zwaar'. Gezien de overlast (zoals lawaai, vernielingen en brandstichting), die de bezoekers geven wanneer ze in het donker door de duinen richting bewoonde wereld gaan, is dit ongewenst. Ook het afsteken van vuurwerk, vrijwel elk weekend te horen, verstoort de fauna. De verstoring van fauna en de vernielingen, die ze soms aanrichten, is in Natura 2000-gebieden niet toegestaan. Echter handhaving vindt niet of nauwelijks plaats.

→ We verzoeken de horeca de categorie 'licht' te geven.

→ We verzoeken het vuurwerk te verbieden.

Vuurwerkshows - Vreugdevuren

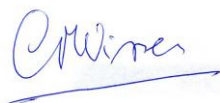
De fauna van de duinen, vooral vogels, ondervindt nadelige effecten van de vuurwerkshows en de vreugdevuren. De hitte van de vreugdevuren en het vertrappen van de vegetatie door de grote aantallen bezoekers passen niet bij een goed gebruik van een Natura 2000-gebied.

→ We verzoeken u regels op te nemen die vuurwerkshows en vreugdevuren ter hoogte van de Natura 2000-gebieden niet toestaan. Bijvoorbeeld in artikel 13. Algemene gebruiksregels.

Gelet op het voorgaande ontbeert het besluit een deugdelijke motivering en een zorgvuldige voorbereiding.

Reden waarom de Bomenstichting Den Haag u verzoekt om het Ontwerp bestemmingsplan Strand op bovengenoemde verzoeken te wijzigen alvorens het vast te stellen.

Hoogachtend,

C.M. Visser – voorzitter